

CONTOS E LENDAS DO GROVE

Por: Anxo López Vergara

Debuxos: Miguel Besada Costa

Retomamos neste número os contos que M^a do Carmo Henriquez Salido recollera na súa tese doutoral e dos que xa demos conta en parte no anterior Aunios. Insistimos en que estes contos son parte da cultura popular da vila de O Grove, e que non nos gustaría que se esquecesen nin se perdesen, pois é un tesouro que todos deberíamos axudar a conservar e recuperar.

(Estes contos están escritos tal e como llos contaron, recolleu e escribiu, a mediados dos anos 60 do pasado século, M^a do Carmo).

Informador: Francisco Caneda Otero. Personaxe moi popular. Dirixe numerosas comparsas no Entroido no barrio de Peralto. Ten fama de enxeñoso e chistoso.

< En Santander teñen o costume de ir ás regatas. Entón antes de saír, de iren pa as regatas, danlle brusca –queimamos-
ós barcos. Entón había un gitano que tiña una burra
e a burra non lle andaba, era palanquina, e iba con ella
tirando pola burra á resto. Entón chegou xunto o
que estaba queimando o barco, e díxolle:

- Buenas tardes, maestro! Para que queiman el
barco? E díxolle o outro:
- Home, pa que corra pas regatas.

El, pensando de que o engañaban, non o quixo
crer. Pero chegou un pouco máis diante e veu outro
dándolle brusca tamén ó barco e preguntoulle pa que
queimaba o barco. Entón el díxolle:

- Este es para las regatas, pa que corra, se le da
brusca e después sebo e máis breu.
- Entón el díxolle á burra, a rente do oído:
- Vamos, joder, que ti tamén vas andar.

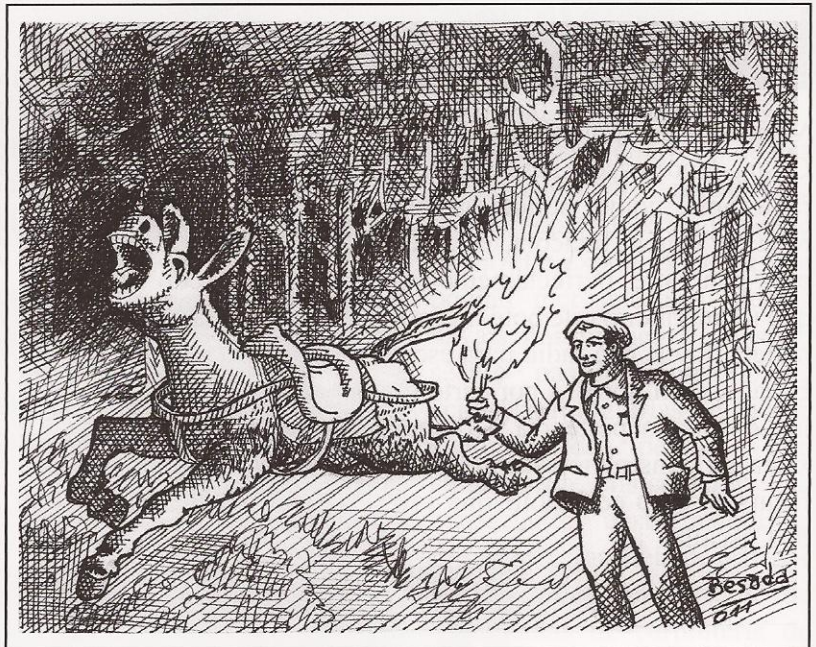
Con que chegou a un pinal e amarróuna.
Entón xuntou ahí un feixe de paño e toxo e
plantoulle fuego. A burra có fuego empezou a patear e
a correr a toda forza. El meteu a man aquí na cintura, púxose así e diño:

- Para joder!, para! Que aún te falta el sebo e la brea. Cando corre así ca brusca sola, cando lle dea o sebo e máis o breu, é
máis cun velos! >

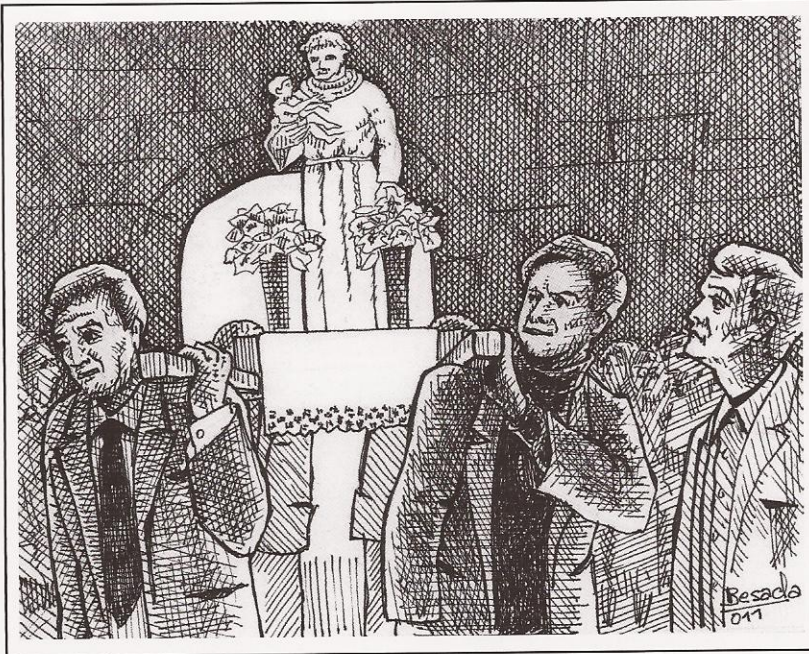
< Unha vez había un fulano e foi á feira, e foi vender ganado. E claro, el cando foi pa alá, chegou á feira e claro vendeu.
Tiña os cartos na carteira ben repleta. E, ó vir pa acá sinteu cantar a un. E a copla era: Polor sacramentos – polor sacramentos –
me tienes loca mañica, en el corazón dadentro...

Pero deronlle un pau a ese medio tempo. E resulta que levárono desvanecido. Había tres días que lle faltaba á muller da
casa. A el roubáronlle cincuenta ou sesenta mil pesetas; pero non lle acordaron os cartos. El quería saber a copla, pero a copla co
pau fouselle da cabeza. Con que el sentouse na cama e non lle acordaba máis co: - ailalelo, ailalelo. E sempre repetía o mismo.
Anduvéronlle preguntando de onde era, el non daba distinción. Resulta, que claro, puxérono no periódico e chegou a sonada á casa
de el. E polos datos fúrono buscar onde estaba. Cando chegou a casa e vían que estaba tan malo, díxéronlle:

- Pos, hai que chamar polo cura pa lle por os sacramentos.
- Tan pronto lle falaren do cura pa lle por os sacramentos, asentouse na cama, e diño:
- Eso, home, eso!. E púxose a cantar: - por los sacramentos... >

< Había un fulano nunha aldea que tiña un laranxeiro na horta un mundo de grande. E resulta que trataran de facer un santo dos milagres con el, porque o outro santo que tiñan dos milagres estaba apolillado. E trataran alí naquela aldea de decirlle ós feligreses,

que iba vir un santo dos milagres pa que lle pagaren o arrendo das fabas e todo eso. E vai o cura e subeuse ó púlpito pa lle botar un discurso ós feligreses.

Como non lle pagaban o arrendo, díxolle:

- Queridos feligreses, saberedes que por non pagar o arrendo, o santo desapareceu.

Pero mentres tanto xa foren a xunto do do laranxeiro pa que llo vendera pa facer o santo dos milagres. E fixeron o santo. E díxolle el aos feligreses:

- Pa tal día, queridos feligreses, aparecerá o santo dos milagres.

E estaba toda a xente xunta ese día pa aguardar polo santo dos milagres, cada un co seu lote: Un con fabas, outro con millo, outro con espigas, ... E, tamén, o que vendeu o laranxeiro, que chamábase Juan.

E ó vir co santo ó lombo dos que o traían, díxo o cura:

- Ahí tendes, queridos feligreses, o santo dos milagros. E díxo seño Juan, que foi o que vendeu o laranxeiro:

- En miña horta te he plantado, laranxas de ti comín, os milagros que ti fagas, que todos os claven en min.>

Informadora: Carmen Álvarez Meis. Barrio de Peralto.

< Un home quixo saber o que lle quería a súa muller. E vai el e fíxose o morto. A muller, tanto lle quería, que non sabía si o había de poñer na caixa ou o que había que facer. E vai ela, e que fixo, púxoo nunha chalana de esas do mar, que tiña aparello e boureles, que eran pezas do xeito. E entón cando, despois claro, díxéronlle co tiña que poñer na caixa, e pa o poñer na caixa, antes de poñelo, ela díciálle:

- Ai Andrés! Andrés! Pa onde ti me vas. Andrés, pa onde me vas!

E díxolle el:

- Vou po xeito, carajo, vou po xeito.

E ela pensaba que si o metía na caixa, que xa estaba morto pa sempre, e inda o quería meter na chalana, pensando que lle estaba vivo pa que lle fora po mar>.

< A xente do pueblo do Grove, chámanlle mecos, porque unha vez había un cura que lle chamaban don Juan de la Meca, e ise cura, cando se casaban as mozas, pois a el gustábanlle todas que vía.

Despois unha moza e un mozo, María Rosa e Juan Manuel, cando se casaron, el non quixo que a moza siguera esa tradición. E despois xuntáronse uns cantos e levárono pa Fiáns e alí matárono e colgárono nunha figueira. E despois as autoridades quixeron buscar quen o matara. E todos dicían:

- Un, eu non fun. E outro igual.

E preguntáronlle a un mariñeiro:

- Donde estaba usted cuando mataron a don Juan de la Meca? El respondeu:

- Ese día eu estaba no mar da Illa de Ons e dígolle que mar por baixo e mar por riba, había mar que saltaba a quilla. E despois preguntáronlle a outro, e declarou:
 - Ese día eu estaba no mar dos Mesos, pescando fanecas, e dígolle que había cada unha coma pedras de poutada. E vendo os xueces que non encontraban a declaración que eles buscaban, preguntáronlle a todo o puebllo, que estaba agrupado xunto á porta do xuzgado:
 - ¿Hai alguno de ustedes que sepa quien mató a don Juan de la Meca?
- E o puebllo contestou á vez:
- Fumos todos.
- E entonces quedounos o nombre dos mecos. E entonces díxo o Sr. escribano:
- Desde que soy secretario, no he encontrado un caso más tenebroso que este sumario, de las declaraciones que busco yo, nadie lo ha matado, y lo mataron todos.>

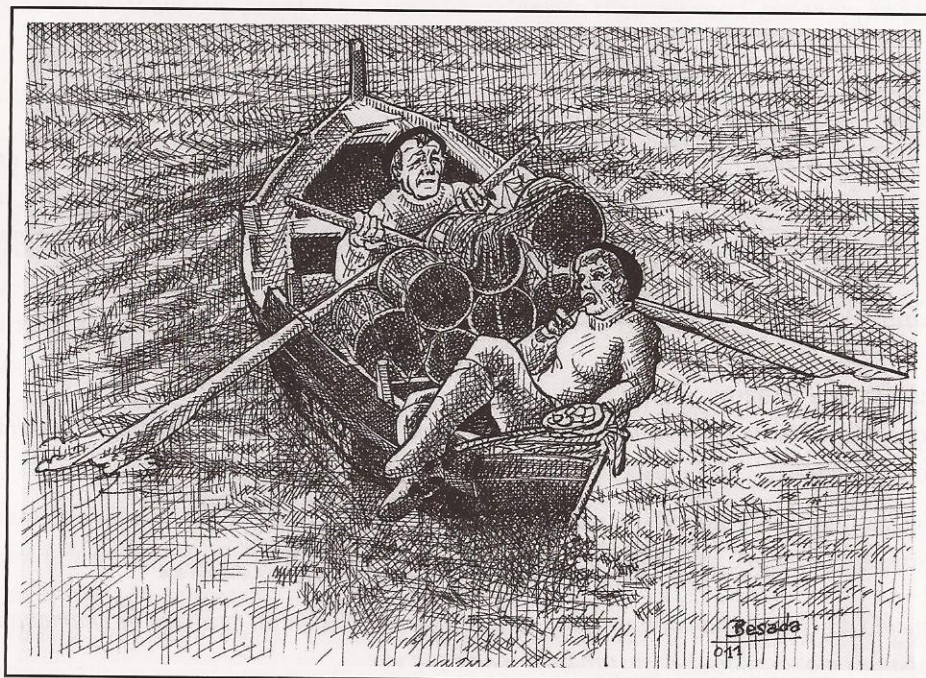
Informador: *Francisco Fernández Torres*. Mariñeiro do barrio de Peralto.

< Unha vez eran dous compadres que andaban os centolos. E cada compadre tiña un fillo. E un día estaban fondeados facendo a cociñada pa comer, e alí puxeron o plato diante, e empezaron a comer. E dille un compadre ó outro:

- Cómo come o teu fillo! E dille o outro:
- Eló! Non é un mozo?

Ah! Pero tratouse de ir á venda de Finisterre pa Vigo, e empezaron a bogar, e chegou primeiro un que outro. E entón ó chegar, díxolle o compadre ó outro:

- E vós, como tardastes tanto? E entón díxolle o compadre:
- E que lle queres, éche un rapás! >

Restaurante

Casa Dora

José del Río, 6 - Teléf.: 986 881 383 - MARÍN

